

Staatssecretaris van Financiën
Mr. drs. F.H.H. Weekers
Korte Voorhout 7
2511 CW DEN HAAG

Datum
02 juli 2012

Geachte heer Weekers,

Naar aanleiding van de financiële crisis worden nationaal en internationaal maatregelen genomen om de weerbaarheid van de financiële sector te verbeteren en het financiële systeem stabiel te maken. Zo worden in internationaal verband de kapitaals- en liquiditeitseisen aan het bankwezen aangescherpt en wordt nationaal de overstap gemaakt naar een *ex ante* gefinancierd depositogarantiestelsel (DGS) met risico gebaseerde premies, een ontwikkeling die in lijn is met de internationale *best practice*. U hebt DNB gevraagd nader inzicht te geven in de vraag of deze combinatie van maatregelen voor het bankwezen te dragen is, wat de gevolgen voor de kredietverlening zullen zijn en daarin tevens de aangekondigde bankenbelasting te betrekken. Deze brief beoogt uw vraag te beantwoorden.

Bij de invoering van de maatregelen die in internationaal verband zijn voorgesteld, is in het Bazels Comité gekozen voor een benadering die rekening houdt met de uitzonderlijke omstandigheden waarin de financiële sector zich bevindt. Daartoe wordt de noodzakelijke bufferopbouw over een reeks van jaren gespreid en deels via winstinhouding gerealiseerd, zodat de impact op de kredietverlening beperkt blijft en de economische groei tijdens de invoeringsperiode zo min mogelijk wordt aangetast. Het effect op het Nederlandse bruto binnenlands product wordt geschat op enkele tienden van een procent. De internationale consensus is dat de kleinere kans op een bankencrisis die door deze maatregelen wordt gerealiseerd ruimschoots opweegt tegen het genoemde productieverlies.¹

Bij de ingroei naar de Bazel III eisen houdt DNB de vinger aan de pols door middel van migratieplannen. Uit deze migratieplannen blijkt dat banken de benodigde bufferversterking naar verwachting voor een aanzienlijk deel via winstinhouding zullen realiseren. Over 2012 denkt men EUR 3,8 miljard aan winst toe te voegen aan het kapitaal.² Voor 2013 tot en met 2018 lopen deze

¹ Zie Berben, R.P., B. Bierut, J.I. Kakes and J.W. Van den End (2010), *Macro-effects of Higher Capital and Liquidity Requirements for Banks: Empirical Evidence for the Netherlands*, DNB Occasional Studies 8 (3).

² De migratieplannen zijn momenteel nog niet volledig en er wordt gewerkt aan verbetering van de kwaliteit van de achterliggende cijfers, enige voorzichtigheid bij de interpretatie van deze resultaten is dan ook geboden.

bedragen geleidelijk op. In de jaren 2012 tot en met 2014 voorziet een groot deel van de sector dat alle gerealiseerde winst nodig is om buffers te versterken. De migratieplannen wijzen uit dat de ingroei naar de Bazel III eisen (inclusief de balansaanpassingen die nodig zijn om te voldoen aan de nieuwe liquiditeitseisen) aldus te combineren valt met een positieve, zij het buitengewoon bescheiden, groei van de kredietverlening. Dit neemt niet weg dat bij individuele banken en in specifieke portefeuilles wel degelijk krimp kan optreden.

De invoering van de Bazel III eisen vraagt een grote inspanning van de banken. Zoals hierboven aangegeven, lijkt het Nederlandse bankwezen erin te slagen deze inspanning te combineren met een positieve groei van de kredietverlening. Naast deze inspanning om te voldoen aan de internationale regels, zien Nederlandse banken zich geconfronteerd met de aanpassingen aan het DGS en met de bankenbelasting. De basispremie voor het DGS zal ca. EUR 260 miljoen bedragen. Bovenop dit bedrag komt een risicogewogen premie die 0% tot 100% bedraagt van de basispremie en die afhankelijk is van het risicoprofiel van de bank. Dit zet de winsten onder druk. Voor zover de bankenbelasting en het DGS ertoe leiden dat de voor Bazel III benodigde bufferversterking niet uit de winst kan plaatsvinden, staan banken de facto twee andere wegen ter beschikking. Een eerste en te prefereren weg is het uitgeven van nieuw aandelenkapitaal. In het huidige marktklimaat is dit buitengewoon lastig, waarmee de tweede weg in beeld komt: het beperken van de kredietverlening.

Twee uiterste scenario's zijn hier denkbaar. In een scenario waarbij de kosten voor de DGS-basispremie en de bankenbelasting uiteindelijk volledig worden doorberekend in de kredietrentes, laat een schatting met behulp van het model DELFI zien dat de kredietverlening over een periode van tien jaar vermindert met cumulatief ruim EUR 14 miljard. In een ander extreem scenario, waarin er absolute kapitaalschaarste in de sector is en de DGS-basispremie en de bankenbelasting volledig ten koste van de winst gaan, komt bij een constante hefboom van 33 de kredietverlening *jaarlijks* ruim EUR 28 miljard lager uit. Het daadwerkelijke effect zal ergens tussen deze twee scenario's in liggen, mede afhankelijk van het gemak waarmee banken zich kunnen (her)kapitaliseren.

De effecten van de combinatie van maatregelen op de reële economie zijn daarmee potentieel groot. Daar staat echter tegenover dat de Bazel III eisen en het DGS een positieve bijdrage leveren aan de financiële stabiliteit. De bankenbelasting bemoeilijkt echter de opbouw van buffers en verkleint zodoende de weerbaarheid van de financiële sector.

Wij hopen hiermee uw vraag afdoende te hebben beantwoord en zijn graag beschikbaar voor nader overleg.

Hoogachtend,

